

2017. aasta ennetuse projektide hinnatud nõudluse metoodika

Ennetuse projektid

Nõudluse hindamise aluseks on haiguste ennetamise tegevuskava eelnõu aastaks 2017, mis tugineb rahvastiku tervise arengukavale (RTA) ja haigekassa nõukogu poolt kinnitatud haigekassa arengukavale aastateks 2016-2019.

Teenuse osutamisega seotud tegevuste kirjeldamisel on arvestatud õigusaktidega haigekassale pandud kohustustega, rahvastiku tervise arengukavas toodud eesmärkide ja kavandatud meetmetega, ennetustegevustega esmatasandi tervishoius ja eriarstiabis, mida rakendatakse läbi õigusaktide, lepingute ja aktsepteeritud ravijuhiste, projektide selgete mõõdetavate eesmärkide ja tõenduspõhisusega ja sihtrühma võimalikult täpse määratlusega, käimasolevate projektide puhul nende tegevuse ja vajalike arengutega ning rahvatervisega seotud ametkondade ja ekspertide põhjendatud ettepanekutega.

Tegevuskava kirjeldab:

- millise Haigekassa arengukava meetme alla nimetatud tegevus kuulub
- projekti eesmärgid
- sihtrühmad, kellele projektitegevused on suunatud ja sihtrühma suurused
- strateegilised tegevussuunad ja nende mahulised näitajad järgnevat aastaks ning arenguperspektiivid järgnevat kaheks aastaks
- projekti tegevuseks planeeritud ressursside ulatus
- haigekassa või kolmanda osapoole (partneri) poolsed tegevused projekti elluviimise korraldamisel

Koolitervishoid

Haigekassa arengukava meede on „Laste tervislik areng - lastele ja noortele suunatud teenuste kaudu motiveerida terviseriske vähendavat käitumist“. Toetame laste hambahaiguste ennetavatel läbivaatustel osalemist jätkates teavitust ning tõhustades pere- ja kooliõdede tegevust laste suunamisel.“

Sihtrühmaks on üldharidust omandavad või kutseõppes põhihariduseta või põhihariduse baasil kutsekeskharidust omandavad lapsed ja noored, sh erivajadusega lapsed. 2016. aastal moodustasid sihtrühma õpilased 91% 7 kuni 19 aastastest elanikest, sh erivajadusega õpilasi 2,1% õpilastest. Vanusrühma rahvastiku muutus prognoositavalt 2017.aastaks 2016 suhtes on +1,7%.

Nõudluse rahastamise osakaal on 100%.

Noorte reproduktiiv - tervisealane nõustamine ja seksuaalsel teel levivate infektsioonide ennetamine

Haigekassa arengukava meede on „Lastele ja noortele kujundatud teenuste kaudu motiveerida ja teadvustada terviseriske vähendavat käitumist“.

Rahvusvahelises seksuaaltervise ajakirjas „Reproductive Health“ avaldati Jari Kempersi poolt läbi viidud Eesti noorte nõustamiskeskuste kulu-uuring, millest selgub, et noortekabinettide võrgustik sellisena, nagu ta Eestis on, on kuluefektivne süsteem ning seda tuuakse eeskujuks paljudele teistele riikidele. Uuring on kättesaadav <http://www.reproductive-health-journal.com/content/12/1/37>.

Sihtrühmaks on 15 kuni 24 aastased kindlustatud noored. Eesmärgiks on jõuda konsensusele, milline on noorte reproduktiivtervisealase teenuse tulevik tingimustes, kui projektipõhine koordineeritus enam ei toimu ning milline on tulevikuvaates teenuse sisu, teenuseosutajate pädevus ning teenuseosutamise infrastruktuur.

Vanusrühma rahvastiku muutus prognoositavalt 2017. aastal 2016 suhtes on -5,0%.

Nõudluse rahastamise osakaal 2016. aastal oli 28% ja prognoositav rahastamise osakaal 2017. aastal on 29%.

Nõudluse hindamisel on arvestatud eeldusega, et teenust vajavad kord aastas kõik 15 kuni 24 aastased kindlustatud. Rahastamine toimub teenuse osutamisel senini suures mahus eriarstiabi kaudu. Järgnevatel aastatel on oluline täpsustada ennetuse projekti nõudluse hindamise metoodikat.

Emakakaelavähi varajase avastamise projekt (PAP)

Haigekassa arengukava meede on „Analüüsime võimalusi rinna- ja emakakaelavähi sõeluuringute korraldamise parendamiseks“.

Sõeluuringu juhend on kättesaadav <http://www.ravijuhend.ee/juhendid/patsiendijuhendid-2/46/emakakaelavahi-soeluuringute-juhend>.

Sihtrühmaks on 30 kuni 55 aastased naised ning ennetuses osalema kutsutakse 5 aastase intervalliga. 2016. aastal oli kindlustatute osakaal 94%. Sihtrühmaks 2016. aastal on 1961, 1966, 1971, 1976, 1981 ja 1986 aastal sündinud kindlustatud naised. Sihtrühma suurus kujuneb järgmiselt:

- naised, kellel ei ole diagnoositud emakakaela vähki eelneva 2 aasta jooksul
- kindlustatud naised ehk eelnevast reast 90%
- kindlustatud naised, kellele ei olnud eelneval aastal tehtud uuringut ehk eelnevast reast 70%

2017. aastal väheneb 30 kuni 55 aastaste naiste arv prognoositavalt -0,5%. Sihtrühma suurus 2017. aastaks on 1962, 1967, 1972, 1977, 1982, 1987 sündinud kindlustatud naised.

Nõudluse rahastamise osakaal oli 2016. aastal 51% ja 2017. aastal prognoositavalt 52%.

Nõudluse hindamisel on arvestatud eeldusega, et teenust vajavad kord aastas kõik skriiningule kutsutud kindlustatud naised. Rahastamine toimub teenuse osutamisel senini suures mahus eriarstiabi kaudu günekoloogia erialal ning osaliselt ka üldarstiabis perearsti tegevusfondi kaudu. Järgnevatel aastatel on oluline täpsustada ennetuse projekti nõudluse hindamise metoodikat ning uuringule kutsutavate naiste sünnikohorte.

Rinnavähi varajase avastamise projekt (MAM)

Haigekassa arengukava meede on „Analüüsi võimalusi rinna- ja emakakaelavähi sõeluuringute korraldamise parendamiseks“.

Sõeluuringu juhend on kättesaadav <http://www.ravijuhend.ee/juhendid/patsiendijuhendid-2/45/rinnavahi-varajase-avastamise-tegevusjuhend>.

Sihtrühmaks on 50 kuni 62 aastased naised ning ennetuses osalema kutsutakse 2 aastase intervalliga, kellele ei ole eelneva aasta jooksul mammograafilist uuringut tehtud. 2016. aastal oli kindlustatute osakaal 95%. Sihtrühmaks 2016. aastal on 1956, 1958, 1960, 1962, 1964, 1966 aastal sündinud kindlustatud naised. Sihtrühma suurus kujuneb järgmiselt:

- naised, kellele ei ole diagnoositud rinnavähki eelneva 2 aasta jooksul
- kindlustatud naised ehk eelnevast reast 93%
- kindlustatud naised, kellele ei olnud eelneval aastal tehtud sõeluuringut ehk eelnevast reast 100%

2017. aastal väheneb 50 kuni 62 aastaste naiste arv prognoositavalt -1,4%. Sihtrühma suurus 2017. aastaks on 1955, 1957, 1959, 1961, 1963, 1965, 1967 sündinud kindlustatud naised. Lisandunud on võrreldes varasemaga 62 aastased naised, seega on sihtrühma suurus suurem ühe sünniaasta võrra.

Nõudluse rahastamise osakaal oli 2016. aastal 70% ja 2017. aastal prognoositavalt 79%.

Nõudluse hindamisel on arvestatud eeldusega, et teenust vajavad kord aastas kõik skriiningule kutsutud kindlustatud naised. Rahastamine toimub teenuse osutamisel väikeses mahus ka eriarstiabi kaudu ning üldarstiabis perearsti tegevusfondi kaudu. Järgnevatel aastatel on oluline täpsustada ennetuse projekti nõudluse hindamise metoodikat ning uuringule kutsutavate naiste sünnikohorte.

Soolevähi varajase avastamise projekt (JSV)

Haigekassa arengukava meede on „Soolevähi sõeluuring käivitub alates II poolaastast 2016, millele järgneb rakendumise analüüs ja korrigeerivate tegevuste planeerimine“.

Sihtrühmaks on 60 kuni 69 aastased isikud. 2016. aastal oli neist kindlustatud 99%. Sihtrühmaks 2016. aastal on 1956 sündinud kindlustatud ehk 60 aastaseks saavad isikud. Sihtrühma suurus kujuneb järgmiselt:

- vanusrühma rahvastik

- kindlustatud ehk eelnevast reast 99%
- kindlustatud sünniaastaga 1956 ehk eelnevast 11%

2017. aastal kasvab 60 kuni 69 aastaste isikute arv prognoositavalt +1,2%. Sihtrühma suurus 2017. aastaks on 1955 ja 1957 sündinud kindlustatud kellele lisanduvad 2016. aasta sihtrühma isikud, kes 2016. aastal jäid ennetamata.

Nõudluse rahastamise prognoositav osakaal on 50%.

Nõudluse hindamisel on arvestatud eeldusega, et teenust vajavad kord aastas kõik skriiningu sihtrühma kindlustatud. Teenuse osutamine algab üldarstiabis perearsti tegevusfondi kaudu ja rahastatava nõudluse hindamisel arvestatakse 50% hõlmatusega. Täiendava järeluuringu vajadus on arvestatud 5% uuringul osalenutest. Järgnevatel aastatel on oluline täpsustada ennetuse projekti nõudluse hindamise meetodikat.

Noorsportlaste tervisekontroll spordiga seotud terviseriskide ennetamiseks

Haigekassa arengukava meede on „Laste tervislik areng - lastele ja noortele suunatud teenuste kaudu motiveerida terviseriske vähendavat käitumist“.

Sihtrühmaks on kuni 19 aastased noored, kelle treening- ja võistluskoormus on vähemalt 3 korda nädalas lisaks kooli kehalise kasvatus tundidele. Sihtrühma suurus on hinnanguliselt 36 000 last (andmed pärinevad Spordiregistri treeneri tööjõukulu toetust saavate spordiklubide andmebaasist). Noorsportlaste tervisekontrollid toimuvad vastavalt Spordimeditsiini Föderatsiooni poolt koostatud tervisekontrollide juhendile:

- sihtgrupile rakendatakse uuringukomplekse C, B või A ning vajadusel lisauuringuid
- uuringute intervall vastavalt treeningkoormusele kas üle aasta või igal aastal

Tagatud peab olema koostöö perearstide ja projektiteenuse osutaja vahel. Arendustegevused on suunatud teenuse kättesaadavuse parandamisele, hõlmatuse suurendamisele, perearstiabi ja koolitervishoiuga parema sidususe saavutamisele. Lisaks kardiovaskulaarsüsteemi häirete avastamisele tuleb suund võtta traumaennetusele. Uue teenusetaotluse raames on tehtud tööühma ettepanek 2017. aastast:

- loobuda teenuse alumise vanuse piiri määratlemisest
- määratleda treeningkoormust treeningkordade arvuga
- anda sisend kuni 18 aastaste laste tervisekontrollide juhendisse
- rakendada 5 korda ja enam treenivate noorte puhul täiendavalt uuringukompleksidele füsioteraapiateste 2x30 minutit (TTL teenuse kood 7050)

Planeeritud füsioteraapiateenuste rakendamisega seotud lisakulu on arvestusega teenuse vajadusega ca 1 200 lapsele ressursimahuga 26 352 eurot 2016 kehtivates piirhindades.

Vanusrühma rahvastiku muutus 7 kuni 18 aastaste noorte seas on prognoositavalt 2017. aastal 2016 suhtes -0,1%. Prognoositav rahastatava sihtrühma suurus aastaks 2017 moodustab 6,3% vastava vanusrühma rahvastikust.

Nõudluse rahastamise osakaal on 28%.

Nõudluse hindamisel on arvestatud eeldusega, et teenust vajavad kord aastas kõik kuni 18 aastased kindlustatud noorsportlased. Rahastamise madala osakaalu peamiseks põhjuseks on senini osaliselt teenuse pakkujate võimsuse puudumine maakondlikult sarnase kättesaadavusega ning vähene info noorsportlaste isikulisest tegelikust vajaduse jaotsest. Järgnevatel aastatel on oluline täpsustada ennetuse projekti nõudluse hindamise metoodikat.

Tabel 1. Kindlustatute arv vastavas ennetuse vanusrühmas 2012-2016 tegelik ja 2017-2020 prognoos

vanusrühm	ennetuse projekt / aasta	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
7-19a	Koolitervishoid	171 600	168 086	167 665	169 245	172 256	171 433	175 118	177 915	179 648
15-24a	Noorte reprodutiivne nõustamine	152 411	142 416	133 782	127 459	122 202	116 271	112 974	111 592	111 808
50-62a naised	MAM	120 124	118 836	117 649	116 324	115 417	113 750	112 153	111 181	110 385
30-54a naised	PAP	223 150	220 355	218 595	217 163	216 876	215 715	215 118	214 768	213 814
60-69a	JSV	143 357	147 330	152 339	157 296	159 207	159 457	160 037	160 091	161 300
7-18a	Noorsportlaste tervisekontroll	157 114	155 681	156 118	157 996	161 143	160 939	164 974	167 550	168 636

Tabel 2. Hinnatud nõudluse isikute või kutsutute osakaal vanusrühma kindlustatutest

vanusrühm	ennetuse projekt / aasta	2016	2017
7-19a	Koolitervishoid	89%	91%
15-24a	Noorte reprodutiivne nõustamine	100%	100%
50-62a naised	MAM	45%	52%
30-54a naised	PAP	16%	16%
60-69a	JSV	10%	31%
7-18a	Noorsportlaste tervisekontroll	22%	22%

Tabel 3. Vanusrühma kindlustatutest 2012-2015 osalenute ja 2016-2017 prognoosi (rahastatava eelarve) osakaal

vanusrühm	ennetuse projekt / aasta	2012	2013	2014	2015	2016	2017
7-19a	Koolitervishoid	86.9%	88.9%	89.1%	89.5%	89.4%	91.4%
15-24a	Noorte reprodutiivne nõustamine	21.4%	22.7%	23.1%	23.0%	27.8%	29.2%
50-62a naised	MAM	28.2%	29.1%	30.0%	32.9%	31.2%	41,1%
30-54a naised	PAP	6.1%	6.3%	7.1%	7.1%	8.3%	8.3%
60-69a	JSV					3.1%	15.6%
7-18a	Noorsportlaste tervisekontroll	6.3%	5.9%	5.8%	6.0%	6.3%	6.3%